

EESRK konsultacijos dėl Europos ateities

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

EESRK konsultacijos dėl Europos ateities

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pirmininkas perduoda nacionalinėse konsultacijose pateiktų pastabų santrauką Europos Komisijos pirmininkui 2017 m. rugsėjo 21 d. plenarinėje sesijoje.

Apie ką rašoma baltojoje knygoje dėl Europos ateities?

Baltoji knyga dėl Europos ateities, apie kurią buvo paskelbta 2016 m. pranešime apie Sąjungos padėtį – tai Europos Komisijos iniciatyva. Ši baltoji knyga yra Europos Komisijos indėlis į 2017 m. kovo 25 d. Romoje vykusį aukščiausiojo lygio susitikimą, kuriame buvo paminėtos 60-osios Romos Sutarčių metinės ir kuriame Europos Sąjunga (ES) apžvelgė per pastaruosius šešis dešimtmečius pasiektą pažangą ir aptarė savo ateitį.

Europos Komisijos pirmininkas nurodė pagrindinius ateinančių dešimties metų ES iššūkius ir galimybes. Buvo pateikti penki galimi ES vystymosi iki 2025 m. scenarijai, priklausysiantys nuo Sąjungos sprendimų, kuriuos ji priims reaguodama į minėtus iššūkius, ir gebėjimo pasinaudoti galimybėmis:

- 1 scenarijus. Esamos darbotvarkės tęsa;
- 2 scenarijus. Tik bendroji rinka;
- 3 scenarijus. Kas norės, nuveiks daugiau;
- 4 scenarijus. Kaip nuveikti mažiau, bet efektyviau;
- 5 scenarijus. Kaip nuveikti daug daugiau bendromis jėgomis.

Po baltosios knygos buvo paskelbti diskusijoms skirti dokumentai šiomis temomis: Europos socialinis matmuo, globalizacija, ekonominės ir pinigų sąjungos stiprinimas, būsimoji Europos gynyba, ES finansų ateitis.

Pasibaigus Briuselyje ir valstybėse narėse vykusioms diskusijoms, turėtų būti bendrai parengti ir piliečiams pateikti „planas, vizija ir tolesnis kelias“ rengiantis 2019 m. birželio mėn. įvyksiantiems Europos Parlamento rinkimams. Baltąją knygą pradedamas palyginti bendras ir decentralizuotas procesas, kuriam pasibaigus europiečiai priims spren-

dimą dėl savo ateities. Siekdama paskatinti diskusijas, Europos Komisija siūlo surengti keletą diskusijų dėl Europos ateities nacionaliniuose parlamentuose, miestuose ir regionuose visoje ES. Diskusijose turi dalyvauti Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas ir Europos regionų komitetas.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto (EESRK) vaidmuo

2017 m. balandžio 4 d., Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto pirmininkas Georges Dassis gavo Europos Komisijos pirmininko Jeano-Claude'o Junckerio prašymą parengti tiriamąją nuomonę. Jis paprašė EESRK pateikti pasiūlymų dėl būsimos Sąjungos raidos ir nurodyti Europos pilietinės visuomenės prioritetus.

Jį tai atsižvelgdamas, EESRK nusprendė pasirinkti originalų konsultacijų metodą. Šis metodas visų pirma leido sutelkti valstybių narių pilietinę visuomenę, o ne jos atstovus Briuselyje. EESRK taip pat norėjo, kad įvairiems Europos pilietinės visuomenės subjektams būtų atstovaujama vienodai. Be to, siekiant paskatinti dalyvavimą, konsultacijos, kurioms vadovavo trys EESRK nariai, buvo rengiamos konkrečios šalies kultūrai pritaikyta forma (praktiniai seminarai, konferencijos).

Nuo 2017 m. birželio 9 d. iki gegužės 4 d. valstybėse narėse surengtos dvidešimt septynios nacionalinės konsultacijos, kurių diskusijose dalyvavo 1 003 pilietinės visuomenės organizacijų atstovai. Vėliau buvo parengtos, surinktos ir išplatintos nacionalinių diskusijų ataskaitos, visų pirma pateiktos Europos Komisijos pirmininkui ir parlamentų nariams, dalyvavusiems 2017 m. spalio 11 d. tarpparlamentiniame susitikime dėl Europos ateities.

2017 m. liepos 6 d. plenarinėje sesijoje buvo priimta EESRK rezoliucija dėl **Komisijos baltosios knygos dėl Europos ateities ir ne tik.**

Pilietinė visuomenė ir piliečiai su visais dokumentais gali susipažinti adresu: (<http://www.eesc.europa.eu/fr/policies/in-focus/future-europe>).

Dvidešimt septynios nacionalinės konsultacijos

EESRK surengė konsultacijas 27 valstybėse narėse: Vokietija (DE), Austrija (AT), Belgija (BE), Bulgarija (BG), Kipras (CY), Kroatija (HR), Danija (DK), Ispanija (ES), Estija (EE), Suomija (FI), Prancūzija (FR), Graikija (EL), Vengrija (HU), Airija (IE), Italija (IT), Latvija (LV), Lietuva (LT), Liuksemburgas (LU), Malta (MT), Nyderlandai (NL), Lenkija (PL), Portugalija (PT), Čekija (CZ), Rumunija (RO), Slovėnija (SI), Slovakija (SK), Švedija (SE).

Atsakymuose į EESRK parengtus klausimus buvo pateikta vertingos informacijos.

1. Kuris iš baltojoje knygoje išdėstytų penkių scenarijų, Jūsų nuomone, geriausiai tinka sprendžiant ES kylančius vidaus ir išorės iššūkius ir kodėl?

Europos pilietinė visuomenė turi empirinių žinių apie Europos Sąjungai iškylančius iššūkius. Visi suinteresuotieji subjektai iš esmės sutaria dėl to, kad Komisijos pasirinktas metodas tinka egzistencinei problemai spręsti, tačiau pagal pirminį vertinimą pilietinė visuomenė neišreiškė tvirto pritarimo nei vienam iš penkių pasiūlytų scenarijų. Apdairus vertinimas vyrauja daugelyje valstybių narių (DE, CY, DK, EE, FI, HU, IE, IT, LV, LU, NL, SI, SE). Vis dėlto trys scenarijai sulaukė susidomėjimo ir buvo aptarti diskusijose: „Kas norės, nuveiks daugiau“ (3 scenarijus), „Kaip nuveikti mažiau, bet efektyviau“ (4 scenarijus) ir „Kaip nuveikti daug daugiau bendromis jėgomis“ (5 scenarijus). Tuo tarpu scenarijai „Esamos darbotvarkės tęsa“ (1 scenarijus) ir „Tik bendroji rinka“ (2 scenarijus) sulaukė menko susidomėjimo arba įvertinti kaip nepageidautini (NL, PL).

Konkrečiau, teigiamai įvertintas 3 scenarijus, nes jis laikomas realistišku ir būtinu (CY, DK,

ES, EE, FI). 4 scenarijų laikomas įdomiu (DK, CY, EE), tačiau iš esmės yra nepakankamai nuoseklus, kad būtų rimtai svarstomas. Daugiausia diskutuota dėl 5 scenarijaus, net jei ir ne visais atvejais įvertintas kaip realistiškas (BE, BG, CY, FI, PL). Šis scenarijus taip pat įvertintas pozityviausiai (EL, ES, LV, LT, RO), nes jame siūloma išsamiausi sprendimai ES.

2. Ar kitas, nenurodytas, scenarijus būtų įmanomas ir labiau pageidautinas? Jeigu taip, kodėl? Kaip, Jūsų nuomone, būtų galima sustiprinti pasitikėjimą Europa?

Atrodo, kad pilietinės visuomenės pasirinkti scenarijai atitinka Europos integracijos lūkesčius. Pagal šiuos scenarijus būtų galima nustatyti politinius principus ir svetus, kurie sudarytų alternatyvaus scenarijaus struktūrą. Viena vertus, tokios vertybės kaip socialinis teisingumas, Europos tapatybės ugdymas, humanizmas, abipusiškumas (CY, EL, FR, SE) arba tvarumas (HR, HU) primena principus, kuriais grindžiamas Europos projektas. Antra vertus, politiniai vidaus rinkos (BG, NL, CZ), pinigų sąjungos (BG, RO, CZ) ir socialinio matmens (BG, ES, HU, IT, LV, LT, CZ, SK) stiprinimo svertai būtų naujo scenarijaus apmatai.

Be to, daug pilietinės visuomenės subjektų užbėga už akių Komisijos pasiūlymams pateikdami šeštą scenarijų, pagal kurį būtų derinamos pasiūlytos galimybės (BG 4 ir 5, HU ir LU 3 ir 4, PL 5 ir 3 scenarijai). Galiausiai, nors ir retai, užsimenama apie ES federalizaciją, kurią vykdant turėtų būti sukurtos tam tikros garantijos (HR, SI).

Kalbant apie pasitikėjimo stiprinimą, įdomu konstatuoti tai, kad sutampa Vokietijos ir Graikijos pilietinės visuomenės nuomonė dėl dabartinių kliūčių kolektyvinėms deryboms Graikijoje.

3. Ar, Jūsų nuomone, reikėtų didinti Europos Sąjungos matomumą ir skleisti

daugiau žinių apie ją, ir koku būdu?

Pilietinė visuomenė atkreipia dėmesį į tai, kad nacionaliniai politiniai lyderiai (EL, FI, LU, MT, PL, CZ, SK) dažnai neigiamai atsiliepia apie ES. Matomumą visų pirma didina teigiamas naratyvas. Teigiamo naratyvo komunikacijoje (FR, IE) galėtų būti pateikiami ES finansuojamų projektų pavyzdžiai (DE). Be to, dėmesys neturėtų būti sutelkiamas tik į keletą ES besidominčių grupių; reikia imtis bendresnio pobūdžio veiksmų, skirtų piliečiams (AT, FI, FR), jaunimui (BG, CY) ar konkrečiai moksleiviams (LT, PL, PT) ir užsispyrusiai atmetantiems ES idėją piliečiams (FR).

Geresnė komunikacija yra grindžiama kokybiška informacija ir skaidriu sprendimų priėmimo procesu (HR, ES, NL), objektyvia žiniasklaida (CZ) ir taip pat įvairesnių atspalvių komunikacija, kuria ES pripažįsta savo trūkumus ir silpnąsias vietas (SE).

Netiesiogiai, konsultacijos su EESRK galėtų būti komunikacijos apie ES ateitį pavyzdys. Be to, Europos pilietinė visuomenė šiame procese turėtų atlikti svarbesnį vaidmenį (EL, HU, IT, SI, SE), visų pirma padėti didinti ES matomumą.

4. Ar nurodytos politikos sritys yra pakankamai išsamios ir informatyvios? Išdėstykite šias sritis prioritetine tvarka. Ar kuri nors svarbi politikos sritis liko nenurodyta arba nepakankamai aptarta? Jei taip, kokia tai sritis ir kuris iš penkių scenarijų geriausiai tiktų ją plėtoti?

Pilietinė visuomenė beveik vienbalsiai sutaria dėl dviejų aspektų. Pirma, siūlomuose penkiuose scenarijuose nėra plėtojamas socialinis matmuo (DE, AT, BG, CY, DK, EE, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, CZ, RO, SI, SE). Antra, taip pat nekalbama apie tvarų vystymąsi (HR, FR, SI, CZ, NL, LV, IE, HU), nors siekti tvaraus vystymosi ES įsipareigojo piliečiams ir tarptautiniams partneriams.

Nurodytos veiklos sritys patvirtina valstybėse narėse dominuojančias problemas. Pavyzdžiui Graikija, Italija, Latvija, Lietuva, Čekija ir Rumunija atkreipia dėmesį į bendrą užsienio ir saugumo politiką (BUSP) ir taiką. Bulgarijos, Suomijos, Graikijos, Lietuvos ir Rumunijos pilietinė visuomenė nurodo ekonominę ir pinigų sąjungą (EPS). Vokietijoje, Kroatijoje, Suomijoje ir Prancūzijoje pilietinė visuomenė taip pat labai domėjosi ES kompetencija prekybos politikos srityje.

Galiausiai, pilietinė visuomenė klausia politikos formuotojų, kaip būtų galima užtikrinti didesnį Europos ekonomikos politikos (mokesčių ir konkurencijos, visų pirma pramonės sektoriuje) ir socialinės politikos (jaunimo, socialinių investicijų) nuoseklumą.

5. Kalbant apie „tolesnį kelią“, kaip turėtų vykti diskusijos dėl Europos ateities Europos nacionaliniuose parlamentuose, miestuose ir regionuose? Koks turėtų būti organizuotos pilietinės visuomenės vaidmuo „tolesnio kelio“ procese?

Daugelio organizacijų nuomone, tolesnis kelias – tai tęsti ir plačiau vykdyti konsultacijas į jas įtraukiant vietas, regionų, nacionalinį ir Europos lygmenis (FR, EL, IE, MT, RO, SU). Be to, debatai būtų gerokai veiksmingesni, jei juose sistemingai dalyvautų socialiniai partneriai (BE, HU, SK), sektorių ir ekonominės veiklos sričių atstovai ir jei apie juos būtų daugiau kalbama žiniasklaidoje (EL). Labai svarbų vaidmenį turi atlikti nacionaliniai parlamentai (BG), taip pat valstybių narių ekonomikos ir socialinių reikalų tarybos (FR, PT); ši mintis patvirtinama Europos ateities klausimui skirtuose darbuose, kuriuos jau atliko Prancūzijos ir Portugalijos ESRT, kurie savo pozicijas pateikė 2017 m. liepos ir rugsėjo mėn.

Europos organizuota pilietinė visuomenė mano, kad ji jau atlieka šviečiamąjį darbą. Todėl ji turėtų nuolat dalyvauti svarbiausiose

diskusijose dėl ES ateities (AT, FI, SI). Kai kurios organizacijos taip pat ragina vykdyti veiklą, skirtą konkrečioms klausimams (FR). Galiausiai organizacijos primygtinai pabrėžia, kad reikia geriau koordinuoti įvairių pilietinės visuomenės grupių veiksmus ir vykdyti geresnę komunikaciją, kad būtų užpildyta informacijos stoka, dėl kurios apgailestauja piliečiai (AT, EL).

6. Kokius konkrečius lūkesčius siejate su šios konsultacijos rezultatais?

Pilietinė visuomenė tikisi, kad Europos Komisija atsižvelgs į jos rekomendacijas, pavyzdžiui, savo pranešime apie Sąjungos padėtį (2017 m. rugsėjo mėn.) ir taip pat tolesnėse nacionalinėse diskusijose. Kai kurie respondentai vis dėlto išreiškė abejonių dėl konsultacijų su pilietine visuomene rezultatų poveikio Europos sprendimams (EL). Kad ištaisytų šią padėtį, Komisija raginama „aiškiai“ nurodyti, kaip ji ketina atsižvelgti į EESRK inicijuotų konsultacijų rezultatus (IE).

Visur esama didelių lūkesčių dėl konkrečių sprendimų ir veiksmų (DK, FR, LU), paremtų realiais ir įgyvendinamais tikslais (BE, LU, MT) ir apibrėžtų kruopščiai parengtoje politikoje (NL), visų pirma ekonominės ir pinigų sąjungos, socialinių teisių ramsčio ir užimtumo srityse (LT, PL, PT). Kitos šalys dar kartą patvirtino, kad Europos projektą gali sustiprinti žmonių gerovė (EL) ir supaprastinta komunikacija.

7. Kaip galima piliečiams suteikti daugiau įgaliojimų kurti Europos ateitį?

Piliečiai gali aktyviau dalyvauti nei dabar. Daugumoje šalių (DE, HR, CY, FI, FR, ES, LV, MT, CZ) didesnis piliečių dalyvavimas laikomas labai svarbiu aspektu. Ypač svarbus jaunimo dalyvavimas. Be to, piliečių dalyvavimą turėtų organizuoti pilietinė visuomenė, kuriai būtų pavesta rengti viešas diskusijas nacionaliniu, regionų ar vietos lygmenimis (BE, FR, LT, LU, PL).

Rekomendacijose visų pirma nurodoma, kad turi būti visapusiškai taikomos Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 11 straipsnio 2 dalies nuostatos¹. Ilguoju laikotarpiu taip pat būtų tikslinga sukurti švietimo ES klausimais veiksmų planą.

Galiausiai paminėtas ES institucinis aspektas. Atsakymuose nurodoma ne tik skaidrumo, kurį piliečiai laiko piliečiai laiko demokratijos garantija, būtinybė, bet ir dažnai keliami klausimai dėl ES gebėjimo imtis decentralizuotų veiksmų, kad būtų galima pasinaudoti svarbių diskusijų, pavyzdžiui, dėl Europos ateities, rezultatais.

Konsultacijų išvados

Nacionalinių konsultacijų rezultatais buvo remiamasi EESRK diskusijose ir rengiant rezoliuciją. Be to, konsultacijose išryškėjo keletas įdomių aspektų:

- pritarimas ar nepritarimas scenarijams nepriklauso nuo geografinio valstybių narių susiskirstymo į Šiaurės, Pietų, Rytų ir Vakarų Europos valstybes,
- visoje ES organizacijų tinklai su dideliu susidomėjimu įsitraukė į šią diskusiją ir netgi pasiūlė šeštąjį scenarijų,
- šeštasis scenarijus yra nuspėjamas, visų pirma atsakymuose į 4 ir 6 klausimus.

¹ 11 straipsnio 2 dalis: „Institucijos palaiko atvirą, skaidrą ir nuolatinį dialogą su atstovaujamosiomis asociacijomis ir pilietine visuomene.“

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

REZOLIUCIJA

Komisijos baltoji knyga
dėl Europos ateities ir ne tik

Bendro tikslo link

EESRK požiūris į Europos ateitį²

1. Europos visuomenė ir piliečiai nori patikimos, teisėtos ir atsparios ES. Daugiau kaip dešimtmetį ES patiria politinių, ekonominių ir socialinių sukrėtimų, o tai sukelia niūrias piliečių nuotaikas ir netikrumo jausmą. ES būtinos visa apimančios strategijos piliečių gerovei, patikimoms ir tvarioms investicijoms, kūrybiškumui ir verslumui skatinti, taip pat didėjančiam atotrūkiui tarp turtingųjų ir vargšų, skurdui bei turtinei nelygybei mažinti. Dabartinis ekonomikos atsigavimas jokių būdu neturėtų būti pretekstas išlikti pasyviais. Priešingai, EESRK ragina apgalvotai ir darniai judėti į priekį siekiant sustiprinti pasitikėjimą, taip pat sutelkti dėmesį į apčiuopiamus rezultatus piliečiams ir į didžiulį Europos potencialą.
2. Reikia vengti nepagrįstų lūkesčių. Visų pirma, turėtų būti siekiama, kad ES būtų pajėgi užtikrinti visavertę lygias galimybes visiems. Ekonominiai, socialiniai ir aplinkos veiksniai yra tarpusavyje susiję. Žemynui turi būti sudarytos galimybės prisitaikyti prie gilių permainų proceso ir nuožmios pasaulinės konkurencijos bei veiksmingai formuoti globalizaciją remiantis ES vertybėmis.
3. Turi liautis „kaltas Briuselis“ žaidimas, kurį žaidė ir iki šiol žaidžia pernelyg daug veikėjų. Tiek nacionaliniu, tiek ES lygmeniu būtinas bendras Europos institucijų ir įvairių suinteresuotųjų subjektų, taip pat ir socialinių partnerių ir pilietinės visuomenės organizacijų, įsipareigojimas. EESRK pabrėžia, kad ES sprendimų legitimumas galiausiai priklauso nuo demokratinio proceso kokybės.
4. Sėkmingai judėti į priekį galima tik tuo atveju, jeigu tai įkvepia bendras tikslas, kuris atspindi Sąjungos steigėjų lūkesčius ir kurie vėliau atsispindėjo visuose tolesniuose svarbiuose žingsniuose. ES turėtų sutelkti teisėkūros priemones, vadovavimo įgūdžius, turimą

² Ši rezoliucija, kurią Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė, savo 2017 m. liepos 5 d. plenariniame posėdyje, parengta remiantis 2017 m. balandžio 4 d. Europos Komisijos Pirmininko Jean-Claude Juncker prašymu, kuriame EESRK prašomas išdėstyti Europos organizuotos pilietinės visuomenės idėjas ir prioritetus dėl tolesnio Europos Sąjungos plėtojimo remiantis baltąja knyga dėl Europos ateities.

finansavimą ir bendradarbiavimą, kad ES galėtų daryti pažangą visais pageidaujamaisiais aspektais. Kelią rodo Lisabonos sutartis.

Baltojoje knygoje pateikti scenarijai

5. EESRK nemano, kad galimybė rinktis iš kelių scenarijų³ yra sėkmingas būdas skatinti siekti bendro tikslo ar būsimai raidos kryptį nustatyti. Europa veiklą pradeda ne nuo nulio. Todėl Komisija turėtų pagrįsti savo pasiūlymus išsamiau ES istorijos – jos pasiekimų ir nesėkmių – kaip vertingo šaltinio ateičiai, tyrimu. Romos deklaracijoje prisiimti valstybių narių įsipareigojimai yra teigiamas ir palankus atskaitos tašką⁴. Joje išdėstyti penki valstybėms narėms skirti scenarijai, kuriuose daugiausia dėmesio skiriama instituciniams pokyčiams, todėl jie neturi tiesioginės reikšmės Europos piliečiams. Jie taip pat atrodo dirbtinai.
6. EESRK nuomone, 1-asis scenarijus, arba, jo požiūriu, trypciojimas vietoje, nėra išeitis. 5-asis scenarijus atrodo patraukliai daugeliui žmonių, tačiau dabartiniu metu yra nerealus. 2-asis scenarijus, kuriame visas dėmesys sutelktas į bendrą rinką, yra pernelyg ribotas. Pagal 4-ąjį scenarijų būtinas 27 valstybių narių susitarimas, dėl ko ES gali būti paralyžuota ir kuriuo skatinamos išcentrinės tendencijos, keliančios grėsmę Sąjungos tikslams ir vertybėms. Pagal 3-įjį scenarijų, diferencijuotos integracijos mechanizmai, pavyzdžiui, tvirtesnis bendradarbiavimas, galėtų būti naudinga priemonė kliūtims tam tikrose teritorijose įveikti ir teigiamam postūmiui ES integracijos procese paskatinti. Tačiau tai yra priemonės politikos tikslams pasiekti, o ne pats savaimė tikslas. Nors jos turėtų būti rekomenduojamos kaip būdas paralyžiui arba kliūtims pageidaujamų ES teisės aktų įgyvendinimui įveikti, EESRK taip pat pabrėžia, kad reikia skatinti konvergenciją Sąjungoje ir kovoti su susiskaldymu ir pasidalijimu. Todėl šalių lyderių arba katalizatorių sutarimas turėtų būti visada atviras pageidaujantiems, tačiau svarbiausia turėtų būti noras siekti *bendro tikslo*.

EESRK požiūris į ateitį

A. Metodos

7. Strateginės temos turėtų turėti bendrą perspektyvą, kad būtų išvengta Europos à la carte arba išcentrinių tendencijų grėsmės. EESRK rekomenduoja keisti sąlygas, kad valstybės galėtų geriau dalytis politine galia. Tai pirmiausia priklauso nuo politinės valios, taigi ji turėtų būti pagrindinis tikrų debatų dėl ateities klausimas.
8. Turėtų išnykti tradicinis skirtumas tarp nacionalinio ir europinio lygmens. Bendri iššūkiai ir persipynusios viso žemyno realijos pabrėžia bendros misijos būtinumą. Tam taip pat būtina pripažinti ir nacionalinę, ir Europos pilietybę. Formuojant politiką turi būti įtraukti ir dalyvauti visi visuomenės lygmenys. Tikslai turėtų būti bendri, o sprendimų ir politikos poveikis turėtų būti sistemingai vertinamas nacionaliniu, regioniniu ir vietos lygmenimis, kad būtų užsitikrinta piliečių parama.

³ Žr. baltąją knygą dėl Europos ateities, 2017 m. kovo mėn.

⁴ 2017 m. kovo 25 d. 27 valstybių narių ir Europos Vadovų Tarybos, Europos Parlamento bei Europos Komisijos vadovų deklaracija: <http://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2017/03/25-rome-declaration/>

9. Europos Parlamentas (EP) turi atlikti pagrindinį vaidmenį numatant tolesnę Europos raidos kryptį. Be to, labai svarbu skatinti nacionalinių parlamentų bendradarbiavimą, taip pat jų bendradarbiavimą su EP.
10. Pagrindiniai tikslai turi būti neatsiejami nuo valstybių narių susitarimo dėl:
  - galutinių tikslų, bendrų priemonių ir terminų; labiausiai reikia bendro naratyvo, pagrįsto nuoseklumu, skaidrumu, matomumu ir, visų pirma, bendra komunikacija;
  - pageidaujamos Tarybos reformos, užtikrinančios veiksmingumą ir skaidrumą, taip pat dėl nepriklausomos Komisijos tose srityse, kur ji turi išimtinę ir pasidalijamąją kompetenciją, kartu tvirtai akcentuojant Bendrijos metodą;
  - tinkamos konsultavimosi su visais suinteresuotaisiais subjektais tvarkos būtinumo, taip pat teisingo teisinės valstybės principo įgyvendinimo.

B. Politikos sritys

11. Nepaisant to, kokia bus pasirinkta Europos raidos kryptis, EESRK nori darnios ir nuoseklios Europos Sąjungos. Daugelis dabartinių politikos sričių skirtos integracijai gilinti; tai – ilgalaikis procesas, kuriam EESRK visiškai pritaria. Dėl beveik jų visų EESRK visai neseniai pateikė išsamias pastabas ir pasiūlymus ateičiai.
12. Bendroji rinka ir visi jos ekonominiai ir socialiniai aspektai pagal darnaus vystymosi modelį yra esminė Europos integracijos jungiamoji grandis. Ji turėtų užtikrinti tikrai vienodas veiklos sąlygas. Be to, EPS buvo laikoma ryžtingu žingsniu į priekį. Tačiau, nepaisant padarytos įspūdingos pažangos, jos struktūra tebėra pažeidžiama. EPS yra būsimų ES permainų centre, todėl jos stiprinimas yra esminės svarbos. EESRK pasisako už laipsnišką politinės sąjungos, apimančios makroekonominės ir mikroekonominės priemones ir nuostatas, taip pat socialinį aspektą, kūrimą. Galutiniam EPS sukūrimui būtinas tikras ES ekonomikos valdymas, įskaitant ES finansų sektoriaus valdymą ir gerai organizuotas reformas atitinkamose valstybėse narėse, ir bendras požiūris į darbo rinkos politiką. Geresnis valdymas turi padėti tvirtesnį pagrindą didesnei konvergencijai ir solidarumui visoje euro zonoje. Šiuo požiūriu gali būti naudingos labai kompetentingos ES viešosios paslaugos. Euro zona turėtų pradėti glaudesnį bendradarbiavimą kitose srityse.
13. EESRK taip pat pabrėžia, kad reikia siekti darnesnio valdymo, gilesnės integracijos ir tvirto valstybių narių įsipareigojimo šiose srityse:
  - suderinta Europos pramonės politika, pagrįsta sąžininga konkurencija – taip pat neskatinanti mokesčių slėpimo – privalo užtikrinti bendrą, o ne nacionalinį požiūrį į sąlygų gerinimą visoje Europoje siekiant skatinti konkurencingumą socialinės rinkos ekonomikoje, visiems suinteresuotiesiems subjektams atsakingai dalyvaujant bendrai sutartuose dialoguose, taip pat sudarant palankesnes sąlygas investicijoms (programoms) ir remiant MVĮ;
  - didesnės socialinės konvergencijos – kartu su ekonomine konvergencija – skatinimas užimtumo ir socialinių rezultatų požiūriais, įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir nepažeidžiant nacionalinės kompetencijos sričių;
  - tinkamai valdoma energetikos sąjunga, kuri yra būtina tinkamai bendrai rinkai ir energetiniam saugumui;

- į ateitį orientuota europinė kovos su klimato kaita strategija ir teisės aktų sistema, pagrįsta Paryžiaus susitarimu ir visos Europos indėliu į tarptautinius susitarimus dėl klimato, ir Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. rėmimas visose ES politikos srityse;
  - bendroji skaitmeninė rinka kaip svarbus konkurencingumo ateityje elementas, skatinanti kurti kokybiškas darbo vietas, kartu atsižvelgiant į tikėtiną skaitmeninių pokyčių poveikį užimtumui ir darbo rinkoms;
  - sustiprinta Europos masto technologijų, mokslinių tyrimų ir inovacijų strategija;
  - (daugiašalės) prekybos politika turėtų skaidriomis derybomis užtikrinti atviras rinkas ir socialinį bei aplinkos tvarumą, taip pat pabrėžti lygybę plėtojant prekybos santykius, siekiant apsaugoti Europos interesus pasaulyje stiprėjant protekcionistinėms tendencijoms;
  - Europos vartotojų politika, kaip piliečiams svarbi politika.
14. EESRK nuomone, socialiniai ir švietimo klausimai turi būti taip pat sistemingiau sprendžiami ES lygmeniu siekiant rasti įtikinamų sprendimų. Socialinei apsaugai ir švietimui dažniausia taikomas subsidiarumo principas, todėl šios sritys patenka į nacionalinių teisės aktų taikymo sritį ir sprendimų priėmimo procesus, kuriuose paprastai aktyviai dalyvauja socialiniai partneriai. Socialinių reikalų srityje ES ir valstybių narių pasidalijamoji kompetencija turi būti taikoma geriau. Atsižvelgiant į padidėjusią įtampą darbo rinkoje, visų pirma susijusių su skaitmenine revoliucija, darbo rinkų struktūriniais trūkumais ir globalizacija, EESRK ragina imtis matomų Europos masto veiksmų siekiant didinti kai kurių socialinių ir darbo sąlygų konvergenciją, kartu padedančių skatinti kurti kokybiškas darbo vietas, sąžiningą judumą ir pozityvų piliečių požiūrį. Būtina skirti ypatingą dėmesį jaunimui ir jaunimo nedarbui. Ne mažiau svarbus ir socialinių partnerių, plačiosios pilietinės visuomenės ir socialinio dialogo vaidmuo.
  15. Būtina didesnė ekonominė ir socialinė konvergencija ES. Vis dėlto socialinėse sistemose reikia atsižvelgti į nacionalinių ekonomikų, kultūros ir tradicijų skirtingumą. EESRK pabrėžia, kad ES turėtų užimti ne stebėtojos poziciją, o priimti tinkamai apibrėžtą atsakomybę. Prieš nustatant bendrą raidos kryptį, pirmiausia reikia socialinių partnerių (ir kitų suinteresuotųjų subjektų) tikrų diskusijų. Be to, EESRK pažymi, jog svarbu, kad valstybės narės veiksmingai įgyvendintų ES socialinės srities direktyvas.
  16. Švietimui taip pat yra taikomas subsidiarumo principas. Tačiau negalima paneigti, kad socialinė ir ekonominė Europos ateitis ir piliečių dalyvavimas glaudžiai siejasi su šiuolaikinėmis švietimo ir mokymo sistemomis visais lygmenimis. Jaunosios kartos ateitis labai priklauso nuo švietimo. Įgūdžiai yra labai svarbūs tiek jauniems, tiek vyresnės kartos žmonėms. Todėl ES turi aktyviai dalyvauti šiuo metu vykstančiame modernizavimo procese. Švietimui taip pat tenka svarbus vaidmuo komunikuojant apie Europą: EESRK pabrėžia, jog pradinėse ir vidurinėse mokyklose reikia tinkamos informacijos ir švietimo apie ES, įskaitant europines vertybes ir Europos pilietybę.
  17. Turi būti atkurtas laisvas asmenų judėjimas Šengeno erdvėje. Tai reiškia, kad turi būti veiksmingiau kontroliuojamos bendros sienos. Be to, būtina kovoti su išaugusiu tarptautiniu terorizmu, nusinešančiu žmonių gyvybes, taip pat su kibernetiniais nusikaltimais – rimta visuomenės nesaugumo jausmo priežastimi. Labiau nei bet kada būtinas policijos pajėgų ir teisminių institucijų bendradarbiavimas.
  18. Šios sritys tiesiogiai susijusios su užsienio politika ir žlungančių valstybių bei pilietinių karų Europos kaimyninėse šalyse kelianti rimta problema, taip pat su jų sukeltais migracijos

srautais, pastaruoju metu užgožiančiais visas kitas Europos problemas. EESRK palaiko bendrą migracijos politiką, kuri suteikia pabėgėliams apsaugą pagal tarptautinę teisę, bendrą prieglobsčio sistemą, veiksmus, skirtus kovoti su neteisėta migracija ir prekyba žmonėmis, bei propaguoja teisėtus patekimo į ES būdus. Be to, ES turi sukurti tinkamą partnerystę su kaimyninėmis šalimis, visų pirma ji turi iš naujo pradėti įgyvendinti tikrą Europos ir Viduržemio jūros regiono politiką.

19. Europos uždavinys – rūpintis savo reikalais labiau nei bet kada nuo 1945 m. Santykiai su NATO ir Jungtinėmis Valstijomis ir veiksmingas bendras Europos problemų, susijusių su Europos Sąjungos kaimynystėje kylančiomis problemomis, valdymas reikalauja nedelsiant stiprinti ES bendrą užsienio ir saugumo politiką, nuo kurios neišvengiamai priklausys sėkmingo vidaus ir išorės saugumo lygis.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIE

Leidinio atsakingoji redakcija: Vizitų ir leidinių tarnyba
EESC-2018-10-LT

www.eesc.europa.eu

© Europos Sąjunga, 2018
Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.
Dėl leidimo naudoti arba kopijuoti fotografijas tiesiogiai
kreiptis į autorių teisių turėtoją (-us).

Print:
QE-02-18-051-LT-C
ISBN 978-92-830-4088-0
doi:10.2864/540389

Online:
QE-02-18-051-LT-N
ISBN 978-92-830-4078-1
doi:10.2864/010147

LT